

FORVALTNINGSREVISJON

Ren Røros AS

PROSJEKTPLAN

Røros kommune

Mars 2020

Prosjekt-ID SK1020

1 SAMMENDRAG AV PROSJEKTPLAN

Problemstilling	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utøver Røros kommune sitt eierskap i Ren Røros i tråd med normer for god eierstyring? eksempelvis<ul style="list-style-type: none"> - Bruk av valgkomite - Sammensetning av styret - Opplæring i styrearbeid - Habilitetsvurderinger - Godtgjørelser av styreverv - Eiermøter 2. Forvalter styret i Ren Røros AS selskapet i tråd med følgende krav i aksjeloven, eiersignaler og egne vedtekter?<ol style="list-style-type: none"> 2.1 Styrets arbeidsprosesser 2.2 Styrets strategiarbeid 2.3 Styrets økonomiforvaltning 2.4 Styrets tilsyn med daglig ledelse og selskapets virksomhet for øvrig
Kilder til kriterier	Aksjeloven, kommuneloven, selskapets vedtekter og andre styringsdokumenter. Styresaker. KS sine anbefalinger for god eierstyring
Metode	Dokumentstudier, intervjuer, eventuelt nettbasert spørreundersøkelse
Tidsplan	Her presenteres overordnet tidsplan; <ul style="list-style-type: none"> • 320 antall timer • Levering til sekretær 28. mai 2020
Prosjektteam	Oppdragsansvarlig revisor: Margrete Haugum, margrete.haugum@revisjonmidtnorge.no Prosjektmedarbeider: Petter Andreas Gudding, petter.gudding@revisjonmidtnorge.no Styringsgruppe: <ul style="list-style-type: none"> • Arve Gausen, arve.gausen@revisjonmidtnorge.no • Sunniva Tusvik Sæter, sunniva.saeter@revisjonmidtnorge.no
Uavhengighets-erklæring	Ingen av de involverte revisorer vil få habilitetsproblemer ved gjennomføringen av prosjektet. Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighetserklæring er vedlagt prosjektplanen.

Kontaktperson Røros kommune	Kommunedirektør Kjersti Forbord Jensås eller den som kommunedirektøren delegerer
Kontaktperson Ren Røros AS	Styreleder eller den som selskapet oppnevner

2 MANDAT

I dette kapittelet vil bestillingen bli utdypet og bakgrunnsinformasjon for prosjektet gjennomgått.

2.1 Bestilling

I plan for selskapskontroll 2016-2019, er Ren Røros AS et av de selskapene som vurderes som aktuelle for en selskapskontroll. Kontrollutvalget i Røros kommune bestilte en forvaltningsrevisjon av Ren Røros AS i kontrollutvalgsmøtet 17. mars 2020. Bakgrunn for bestillingen er at formannskapet i Røros kommune fattet følgende vedtak i sak om orientering om Ren Røros.

Røros kommunes formannskap ber om at styret i Ren Røros AS umiddelbart innkaller til en ekstraordinær generalforsamling i selskapet. Det bes om at følgende sak tas opp: Gjennomføring av forvaltningsrevisjon i Ren Røros AS, eierne blir enige om hvem de ønsker skal gjennomføre denne. Videre bes det om at resultatene av forvaltningsrevisjonen presenteres for eierne i et eiermøte minimum 3 uker før selskapets ordinære generalforsamling.

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak:

- 1. Røros kontrollutvalg bestiller forvaltningsrevisjon i Ren Røros AS. Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge SA utarbeide en prosjektbeskrivelse som behandles i kontrollutvalgsmøte 31. mars 2020.*
- 2. Kontrollutvalget ønsker at selskapets aksjonærer skal få mulighet til å gi innspill til prosjektbeskrivelsen. Den foreløpige prosjektbeskrivelsen legges ut på Kontrollutvalg Fjell sin hjemmeside så snart den foreligger.*

I saksframlegget til kontrollutvalget fulgte en epost fra ordfører datert 13. mars 2020. Her heter det blant annet at det finnes to vidt forskjellige virkelighetsoppfatninger rundt Ren Røros AS, både når det gjelder selskapets økonomiske status, viktige beslutningsprosesser i selskapets ledelse, konkrete strategiske beslutninger som er fattet samt arbeidsform i styret. Styret er delt og grupperingene har i hvert sitt orienteringsmøte med kommunen gitt to vidt forskjellige beskrivelser av arbeidsform, status for selskapet og situasjonen.

Selskapet Ren Røros AS eies av Røros kommune, som er B-aksjonær og ca. 2000 A-aksjonærer. Ordføreren er opptatt av at A-aksjonærene blir ivaretatt i denne saken og det var også formannskapet opptatt av i møtet 5. mars 2020. Ordfører har blitt kontaktet av A-aksjonærer som er bekymret for om de blir tilsidesatt og ikke hørt i denne saken.

I den samme eposten peker ordfører på at saken haster og at det er ønskelig at resultatene fra forvaltningsrevisjonen presenteres i et eiermøte senest tre uker før ordinær generalforsamling i Ren Røros AS som må avholdes senest 30. juni 2020.

Forvaltningsrevisor var til stede i kontrollutvalgmøtet. I møte redegjorde kommuneledelsen for at det hadde blitt stilt spørsmål med styrets arbeidsmåte, selskapets formålsparagraf og strategier framover og om det var reelle konflikter i styret. Kommunen ønsket at et samlet eierskap skal gi føringer for selskapet, noe som vil være viktig for å gi selskapet de beste konkurransevilkår.

2.2 Bakgrunnsinformasjon

Ren Røros AS er et aksjeselskap hvor Røros kommune er B-aksjonær og eier 66,871 prosent av aksjene (21 580 aksjer). De resterende aksjene eies av ca. 2000 A-aksjonærer som er enkeltpersoner og bedrifter, hvor den nest største eieren har 27 aksjer og eier 0,084 prosent av aksjene.

I selskapets vedtekter fra 16.11.2000 er styrets sammensetning regulert i § 4 hvor det går fram at selskapet ledes av et styre på 7 medlemmer og 4 varamedlemmer. Styret sammensettes slik:

- 4 medlemmer og 2 varamedlemmer valgt av B-aksjonærene på generalforsamlingen
- 2 medlemmer og 1 varamedlem valgt av A-aksjonærene på generalforsamlingen
- 1 medlem og 1 varamedlem valgt av og blant de ansatte

Styreleders og styremedlemmers funksjonstid er 2 år.

2.3 REN Røros AS

REN Røros AS er kjent som tidligere Røros Elektrisitetsverk. På selskapets nettside heter det at *Ren Røros AS (tidl. Røros Elektrisitetsverk AS) er en tradisjonsrik bedrift i stadig utvikling. Bedriften er skapt av Rørossamfunnet, eies av Rørossamfunnet og leverer sine produkter til Rørossamfunnet. Derfor er vi opptatt av at bedriften utvikler seg på en måte som Rørossamfunnet er tjent med.*

REN Røros AS har ifølge www.proff.no sju datterselskaper. Disse er:

- Ren Røros EI-service AS (100 %)
- Røros E-verk Nett AS (100 %)
- Ren Røros Strøm AS (100 %)
- Aventus Green Technology AS (100 %)
- Ren Røros Digital AS (90 %)
- Ren Røros Intelligent Automation AS (67%)
- Og et selskap som er inaktivt.

De tre første selskapene ble opprettet høsten 2017 og har fungert som egne selskaper siden 2018. Aventus Green Technology AS og Ren Røros Intelligent Automation AS ble opprettet i 2019. Tabellen under viser de ulike selskapenes omsetning og resultat samt antall ansatte i

2018 hentet fra www.proff.no. Antall ansatte i dag kan avvike fra det som er registrert på www.proff.no.

Tabell 1. Økonomi i selskapene i 1000 kr.

Selskap	Omsetning	Driftsresultat	Årsresultat	Antall ansatte
Ren Røros As	15647	-74 442	-849	14
Ren Røros El-service AS	19 680	-2 778	-2 163	26
Røros E-verk Nett AS	45 049	7 594	4 547	17
Ren Røros Strøm AS	74 604	-610	-6 688	9
Aventus Green Technology AS	Stiftet i 2019			
Ren Røros Digital AS	60 632	-6 844	-5 609	24
Ren Røros Intelligent automation AS	Stiftet i 2019			6

Kilde: www.proff.no

Tabell 1 viser at bare ett av selskapene i konsernet har et positivt driftsresultat i 2018.

3 PROSJEKTDESIGN

På bakgrunn av bestillingen og diskusjonen i kontrollutvalget har revisor utarbeidet følgende rammer for forvaltningsrevisjon.

3.1 Avgrensing

Revisor har valgt å ta inn en problemstilling knyttet til kommunen som eier og dette er strengt tatt en eierskapskontroll, men den begrenser seg til forhold som handler om styret i selskapet.

Ren Røros AS har flere datterselskaper. Forvaltningsrevisjonen omfatter Ren Røros AS sin styring av disse selskapene, men ikke selve driften i disse selskapene. Det betyr at forvaltningsrevisjonen om nødvendig kan omfatte saker og protokoller til generalforsamlingen i disse datterselskapene, altså den rollen styret i Ren Røros AS utøver som eier av datterselskapene.

Forvaltningsrevisjonen avgrenses til ikke å omfatte forretningsmessige forhold som for eksempel å vurdere om vekststrategien er riktig eller om selskapet skal betale ut utbytte eller ikke. Forvaltningsrevisjonen omfatter derimot en kontroll med om lover, vedtekter og styringssignaler er fulgt.

3.2 Problemstillinger

1. Utøver Røros kommune sitt eierskap i Ren Røros i tråd med normer for god eierstyring? eksempelvis
  - Bruk av valgkomite
  - Sammensetning av styret
  - Opplæring i styrearbeid
  - Habilitetsvurderinger
  - Godtgjørelser av styreverv
  - Eiermøter

2. Forvalter styret i Ren Røros AS selskapet i tråd med følgende krav i aksjeloven, eiersignaler og egne vedtekter?
  - 2.1 Styrets arbeidsprosesser
  - 2.2 Styrets strategiarbeid
  - 2.3 Styrets økonomiforvaltning
  - 2.4 Styrets tilsyn med daglig ledelse og selskapets virksomhet for øvrig

Den første problemstillingen handler om hvordan Røros kommune utøver sitt eierskap. Kommunenes Sentralforbund (KS) har laget en anbefaling om eierstyring, selskapsledelse og

kontroll som legges til grunn. I problemstillingen foran er det gitt eksempler på forhold som er relevant å undersøke. Bruken av valgkomite er tatt med fordi det er et viktig organ for å sikre riktig kompetansesammensetning i styret. Revisor er åpen for at andre av KS sine anbefalinger kan trekkes inn i denne problemstillingen.

Etter innspill vil revisor vektlegges styrets kompetanse. Dette henger sammen med bruken av valgkomite og valgkomiteen har en viktig jobb å sikre rett kompetansesammensetning i styret.

Den andre problemstillingen handler om hvordan styret i Ren Røros AS forvalter selskapet i forhold til bestemmelser gitt i aksjeloven, gitte eiersignaler, generalforsamlingen og egne vedtekter. I aksjeloven er det kapittel 6 del II som omhandler ledelsens oppgaver og saksbehandling mv. Her finnes bestemmelser om styret, daglig leder, datterselskap sitt forhold til morselskap og flere relevante bestemmelser knyttet til styrets arbeid.

Etter innspillene er problemstilling to delt opp i fire tema, henholdsvis styrets arbeidsprosesser, styrets strategiarbeid, styrets økonomiforvaltning og styrets tilsynsoppgaver.

Styrets arbeidsprosesser vil omfatte arbeidsrutinene i styret. Dette handler om behandling av saker, drøftinger i styret, håndtering av uenigheter og mistillit, styrets samarbeid med daglig ledelse og hvordan styret som eier følger opp datterselskapene. Formaliteter omkring styretareidet slik som innkallinger, saksframlegg og protokoller inngår også. Problemstillingen vil også berøre det forholdet at fire styremedlemmer har trukket seg fra styret.

Styrets strategiarbeid ser nærmere på hvordan styret har arbeidet med strategi og saker relatert til strategi, hvordan arbeidet er forankret i organisasjon og hos eierne samt om strategien ligger innenfor formålsparagrafen og vedtektene.

Styrets økonomiforvaltning innbefatter hvilke rutiner selskapet har for budsjettering, økonomirapportering og avvikshåndtering både i aksjeselskapet og i konsernet samt hvilke styringssystem som finnes. Videre omfattes økonomiske vurderinger i forbindelse med investeringsbeslutninger, låneopptak, risiko og i forhold til strategiarbeidet. I denne problemstillingen behandles også styrets budsjettbehandling 2020.

Styrets tilsyn med daglig ledelse og selskapets virksomhet for øvrig er tatt inn for å se nærmere på det tilsynsansvaret styret har, herunder om styret har innsikt i arbeidsvilkår og arbeidsmiljø.

3.3 Kilder til kriterier

Sentrale revisjonskriterier i denne forvaltningsrevisjonen er aksjeloven, kommuneloven og selskapets vedtekter og andre styringsdokumenter. KS sine anbefalinger for god eierstyring legges også til grunn.

3.4 Metoder for innsamling av data

I forvaltningsrevisjonen vil revisor hente inn styringsdokumenter for Ren Røros AS, eksempelvis vedtekter, innkallinger til og protokoller fra generalforsamlinger og andre styringsdokumenter fastsatt av eierne. Videre vil selskapets styresaker og protokoller fra styremøter være sentrale dokumenter.

Revisjon Midt-Norge SA har ikke innsyn i selskaper med både offentlige og private eiere, etter kommunelovens § 23-6/§24-10. Revisor må derfor sikres innsyn i selskapet enten gjennom vedtak i generalforsamling eller vedtak i styret. Det vil være avgjørende for framdriften i forvaltningsrevisjonen at revisor raskt får tilgang på nødvendige dokumenter fra selskapet. Revisor tar også ytterligere forbehold om at framdriften i prosjektet kan bli påvirket av restriksjoner som følge av coronaviruset.

Revisor planlegger å intervju sentrale personer som utøver kommunens eierskap i selskapet, styrerepresentanter (nåværende og tidligere) og selskapets ledelse. Revisor vurderer å høre A-aksjonærene ut over deres tidligere styrerepresentanter. Dette kan gjøres gjennom å intervju et begrenset antall A-aksjeeiere (maksimalt 10 eiere) eller gjennomføre en nettbasert spørreundersøkelse til alle A-aksjonærer. Når problemstillingene er knyttet til styrets arbeid er det antakelig mindre relevant å sende ut et spørreskjema til alle A-aksjonærene fordi de har begrenset kunnskap om styrets arbeid. Revisor er åpen for at dette kan gjøres på andre måter, men innenfor begrenset tids- og ressursramme. Revisor vil også stille spørsmål til selskapets revisor og valgkomite.

Steinkjer 30. mars 2020.

Margrete Haugum

Oppdragsansvarlig revisor

KILDER

Revisjon Fjell 2016. Plan for selskapskontroll i Røros kommune. P01-2016. Revisjon Fjell
IKS, Os i Østerdalen

VEDLEGG INNSPILL TIL PROSJEKTPLAN FORVALTNINGSREVISJON REN RØROS AS

I dette vedlegget er innspillene til forvaltningsrevisjonen oppsummert i stikkordsform, og det henvises til hvordan innspillene er tatt hensyn til i prosjektplanen. Flere av innspillene har et detaljeringsnivå, som det ikke er vanlig å ta inn i prosjektplanen, men som vil bli besvart. Noen av innspillene omhandler en vurdering av forretningsmessige forhold, noe som ikke inngår i en forvaltningsrevisjon, slike forhold behandles derfor med utgangspunkt i hvilke rammer lovverket og andre bestemmelser legger. Dette notatet viser i hvilke problemstillinger de enkelte innspillene blir håndtert, gjennom at det bak innspiller står en henvisning til nummeret på problemstillingen.

Det har kommet to innspill på metode. Det ene er at selskapets revisor blir spurt. Det andre er ønsket om at A-aksjonærer blir hørt enten i en spørreundersøkelse eller gjennom å intervjuet et begrenset antall.

Innspill 1

1. Investeringer og lån i alle datterselskaper og selskap med eierinteresser herunder Røros Frontal og Elekt. – 2.3
2. Økonomistyring og rapportering til konsernstyret – 2.3

Innspill 2

1. Styremedlemmene
  - a. Hvilken erfaring har de fra andre verv i aksjeselskap/kommersielle selskap - 1
  - b. Hvilken kunnskap/kompetanse har de når det gjelder aksjeloven? -1
  - c. Hvordan har den interne mistilliten blitt kommunisert mellom styremedlemmene? -2.1
  - d. Hva er grunnen til at fire av styremedlemmene valgte å tre ut av styret på så kort tid? 2.1
  - e. Hvilken forståelse har de av konsernmodellen? – 1 og 2.1
2. Andre spørsmål
  - a. Finnes det gode egnede styrehjelpemidler, som rapporteringsrutiner, økonomirapporter, lovanvendelser etc. som styremedlemmene kan forstå/tolke? – 2.3
  - b. Har styremedlemmene fått innsikt i arbeidsvilkår og miljø for de ansatte? – 2.4

Innspill 3

1. Savner vedtak om at det ikke skal utbetales utbytte. – 2.3

2. Hvordan disponeres midlene relatert til konsesjonskrafta som er Røros kommune sin eiendom? Jfr. tidligere avtale mellom Røros E. verk og Røros kommune. -2.3

Innspill 4

1. Ligger utviklingen av selskapet innenfor vedtektene og spesielt formålsparagrafen? 2.2
2. Styrets arbeid. Beslutningsgrunnlag, saksframlegg, informasjon, vedtaksprosesser, protokoller, budsjett 2020, behandling av ønske om ekstraordinært styremøte, daglig leders rolle i styret, forankring av tiltak i styret, økonomirapportering og styrets forhold til eier og kommunikasjon med eier. – 2.1 og 2.3
3. Vekststrategien. Marked, hvor ekspansiv strategien er, bruk av egenkapital, lånefinansiering, etablering og kontroll med datterselskap – 2.2 og 2.3
4. Økonomi. Får styret nødvendig økonomiinformasjon og hvordan er selskapets utvikling de siste to årene og spesielt siste halvår. 2.3

Innspill 5

1. Styrekompetanse, erfaring med konsernmodellen, fagkompetanse relevant for konsern. - 1
2. Konfidensialitet i styret. – 2.1
3. Kan et flertall i et styre trekke seg? Trodde flertallet bestemte? -2.1
4. Finnes det spor i styreprotokoller om dissens? – 2.1
5. Er alle medlemmene blitt involvert i prosessen før de fire trakk seg eller er det et solospill fra de fire? – 2.1
6. Hva er revisor sin vurdering av selskapet og de strategiske grepene som er gjort, samt økonomistyring. – 2.2 og 2.3

Innspill 6

1. Utbytte er interessant – derfor bør selskapet gå i pluss. Regnskap og drift må være slik at det kan betales utbygget. Egenkapitalen skrumper inn. – 2.3
2. Det kan synes som at styret er styrt av ledelsen i selskapet – da har styret forsømt sin plikt. Styret skal påse at aksjelov, kommunelov og andre bestemmelser følges. – 2.1 og 2.4

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no